

eens een onderzoek van het slijmvlies zou willen laten doen, zie ik geen indicatie voor een curettage. Patiënte is reeds lang uit de contrôle van het consultatiebureau ontslagen.

Middelburg, 10 Februari 1951

E. TONKES

ZIEKTE VAN BANG

De collegae ORIE en VAN EMBDEN ANDRES vangen hun mededeling (*N. T. v. G.*, 10 Februari 1951): „Longverschijnselen bij de ziekte van BANG”, aan met de woorden in het Leerboek der interne Geneeskunde van HIJMANS VAN DEN BERGH: Door de toenemende pasteurisatie van melk zal de brucellose in ons land vermoedelijk steeds afnemen. In de eerste plaats betwijfel ik — ook door een geval, dat ik waarnam (zie dit *Tijdschrift* van 19 November 1938) — of pasteurisatie afdoende bescherming geeft, doch ten tweede is de vraag gewettigd of de besmetting niet op verschillende andere wijzen tot stand kan komen (zie mijn geval in dit *Tijdschrift* van 18 November 1933), namelijk door de geslachts- en lactatieorganen, de faeces van koeien, maar ook van geiten, schapen, varkens en honden, terwijl van belang is te weten, dat brucella bij paarden de oorzaak is van nek- en schoftbuilen. En behalve door melk kunnen de kiemdragers langs de slijmvliesen van mond, neus, ogen en ook door wonden in het lichaam geraken.

Met belangstelling nam ik kennis van de positieve huidreactie met vaccine. De complementbindingsproef, die niet gedaan werd, is wel belangrijk; in beide door mij waargenomen gevallen was zij positief, terwijl in het eerstgenoemde de agglutinatie na 12 jaren nog 1:200 zwak positief, de complementbindingsreactie negatief uitviel. In beide gevallen was er leucopenie, die bij dit ziektebeeld gewoon is. Juist door de vaagheid, waarmede de ziekte zich manifesteert, is door beide reacties vaak onmiddellijk de diagnose te stellen.

Vonden de collegae plasmacellen in het bloedbeeld? (zie ROELVINK in *Acta medica Scandinavica*, 30 Augustus 1949).

Dat bij een atypische pneumonie aan psittacose, doch ook aan brucellose moet worden gedacht, is voornamelijk uit de jaren na 1940 gebleken.

Teleurstellend, dat elke therapie vrijwel machteloos is, maar gelukkig geneest de ziekte door rust, hygiënische en diëtetische maatregelen geleidelijk, hoewel in mijn eerstgenoemde geval twee jaren na het begin, de patiënte soms nog temperatuur-verhoging tot 38° C waarnam.

Utrecht (Oudenrijn), 15 Februari 1951.

K. A. ROMBACH

WAARNEMINGEN BIJ DE PALLIATIEVE BEHANDELING VAN PATIËNTEN MET METASTASES VAN CARCINOMA MAMMAE MET TESTOSTERONPROPIONAAT 1)

Het in deze gevallen gebruikte testosteronpropionaat in olie was het Neo-Hombreol (Organon), terwijl het kristallijne testosteronpropionaat eveneens van Organon afkomstig was en als research praeparaat te mijner beschikking was gesteld.

Rotterdam, 15 Februari 1951.

A. HOFMANS

1) *N. T. v. G.*, 95, 437, 1951.